

Ansökan om ändring av Lovisa Hamn Ab:s miljötillstånd / utlåtande till regionförvaltningsverket

Miljöhälsosektionen 12.06.2025
2233/11.05.02.08/2024

Beredning och tilläggsuppgifter
hälsoskyddsplanerare Hanna Sivén
fornamn.efternamn@porvoo.fi

Regionförvaltningsverket i Södra Finland begär utlåtande av hälsoskyddsmyndigheten i Lovisa om ändring av verksamheten i Lovisa hamn och om tillstånd att inleda verksamhet. Utlåtandet ombeds sändas via e-tjänsten (avi.fi/sv/e-blanketter) senast 4.6.2025, men utlåtandet har begärts och fått tilläggstid fram till 13.6.2025. Yttrandets diarienummer är ESA VI/6399/2025. Kungörelsen och ansökningshandlingarna finns på adressen www.ylupa.avi.fi/sv-FI.

Hamnens verksamhet ligger på fastigheter 434-11-2008-1 och 434-11-2008-2 som ägs av Lovisa Hamnfastigheter Ab på adressen Hamnhusgränden 1, 07910 Valkom. I norra delen av fastigheten 434-11-2008-2 finns ett område som förvaltas av Suomenlahden Telakka Oy. Lovisa hamn med omgivning hör till Finska vikens inre skärgård.

Lovisa Hamn Ab ansöker om tillstånd som avses i 89 § i miljöskyddslagen (527/2014) att ändra miljötillståndsbeslutet för Lovisa hamn (28.3.2022, nr 89/2022, ESAVI/15469/2021). Miljötillståndet har inte vunnit laga kraft. Ändring söks i tillståndsvillkoret K2 som gäller mottagning och lagring av avfall: "Återvinningshushållsfraktioner får lagras och lastas sammanlagt högst 50 000 ton per år." Regionförvaltningsverket har förtydligat tillståndsvillkoret K2 så, att bestämmelsen inte gäller direktleveranser av SRF- och RDF-balar via hamnen. Avsikten är att ändra villkoret K2 så, att den maximala årliga lagrings- och lastningsmängden slopas och i stället för den fastställs det största engångslagret på 50 000 t. Lovisa Hamn Ab ansöker också om tillstånd att verkställa beslutet oberoende av överklagande i enlighet med 199 § i miljöskyddslagen.

I Lovisa hamn tas emot och lagras SRF- och RDF-återvinningsbränslebalor. Importen av återvinningsbränslebalor till hamnen inleddes år 2022. Återvinningsbränslebalorna anländer till hamnen med fartyg, varifrån de lossas till hanterings- och lagringsområden eller lastas direkt i bilar. SRF-balarna lagras utomhus och RDF-balarna kommer att lagras när byggarbetet är klart uppskattningsvis före sommaren 2025 i en hall där man installerar frånluftsbehandling, eller i andra hand i andra utrymmen inomhus. I undantagsfall lagras RDF-balarna utomhus täckta med ensilageplast. Återvinningsbränslebalor har lagrats i Lovisa Hamn under åren 2023–2024 i genomsnitt 10 000–18 000 t på en gång men i slutet av 2024 kumulerades det till cirka 45 000 t.

En del av SRF-balarna bryts och en del av RDF-balarna öppnas inomhus före lastning. Brutna och öppnade balar lastas inomhus. Återvinningsbränslen transporteras till mottagande förbränningsanläggningar med lastbil i enlighet med det internationella avtalet om avfallstransport.

I verksamheten används vatten i tvätthallen vid tvätt av maskiner samt bl.a. vid spolning av bryggor. Avloppsvattnet som uppkommer i tvätthallen leds via oljeavskiljningen till avloppet och sköljvattnet leds via dagvattenssystemet till havet utanför hamnen. I och med ändringen av lagringen är RDF-balarna inte längre i kontakt med regnvatten, och RDF-balarna ger då inga utsläpp till dagvatten. Dagvattenutsläppen kommer enligt aktören att minska i och med att lagringen ändras.

Utsläpp som hamnens verksamhet orsakar är dessutom buller från maskiner som rör sig på området och hantering av balar, damm från trafik, luktutsläpp från lagring av RDF-avfall och nedskräpning. Dessutom har verksamheten orsakat besvär i form av flugor. I och med ändringarna i lagringen kommer luktolägenheten som RDF-balarna orsakar att minska, enligt aktören. Ändringen möjliggör en större lagringsmängd under året, men avsikten är inte att öka lagringsmängderna i och med ändringen av tillståndet. Efter ändringen kommer tillståndet att vara likadant som i andra hamnar, där konsekvenserna bekämpas genom begränsning av engångslagringen. Den totala volymen av gods i hamnarna är i allmänhet inte begränsad. I och med att lagringen ändras kan flugor bekämpas bättre. Ändringen av tillståndet påverkar inte flugor som eventuellt följer med RDF-avfallet. Det har också kommit in anmälningar om förekomsten av råttor i området.

I hamnen tas även internationellt matavfall emot från fartyg. Livsmedelsverket har registrerat Lovisa Hamn Ab som en aktör som avses i förordningen om animaliska biprodukter och som ansvarar för insamlingen av matavfall av klass I från trafikmedel i internationell trafik.

Marken i hamnområdet är till största delen utforskad. Områden som används för hamnverksamheten är asfalterade.

Hamnområdet avgränsas utanför grundvattenområde av klass I i Valkom (Valkom 0143401). Grundvattnets flödesriktning är på hamnens lagerområden österut, i riktning mot havet, dvs. bort från grundvattenområdet.

I hamnens omedelbara närhet finns inga skyddade objekt. De närmaste skyddsområdena finns på ett avstånd av cirka 2,5 km från hamnen. I de närmaste skyddsområdena har det inte skett några förändringar jämfört med vad som uppgetts i den föregående ändringsansökan. I hamnområdet finns verksamhet 24/7. De närmaste bostadsfastigheterna ligger väster om hamnområdet.

Ändringen av tillståndsvillkoret som söks har enligt aktören ingen egentlig inverkan på verksamheten som sker i enlighet med tillståndsbeslutet. Hamnens verksamhet medför inga utsläpp till skyddade objekt. Ändringen av verksamheten har ingen inverkan på utsläppen och därmed inte heller på naturen, naturskyddsvärdena eller den byggda miljön.

Eftersom ändringen i verksamheten inte bedöms öka utsläpp som uppstår bedöms ändringen inte heller medföra ökade miljökonsekvenser. Luktolägenheten som verksamheten medför har orsakat olägenheter för trivseln i närområdet. Enligt aktören kommer luktolägenheterna att minska i och med att lagringen ändras, då effekterna på trivseln är positiva.

Dagvattenutsläppen från lagringen av återvinningsbränslen har orsakat endast en liten belastning i Finska viken utanför hamnen. Enligt aktören kommer ändringarna i lagringen också att minska dagvattenutsläpp som uppstår, då också de redan obetydliga konsekvenserna av dagvattenutsläppen minskar.

Miljöhälsosektionen har tidigare (miljöhälsosektionens möte 17.10.2024) yttrat följande om saken:

”Miljöhälsosektionen i Borgå har gett ett utlåtande om ansökan om miljötillstånd för Lovisa Hamn som nu är föremål för besvär. Enligt ansökningsmaterialet orsakar lagringen och lastningen av produkter från cirkulär ekonomi inte buller, damm, lukt eller andra olägenheter för miljön. Miljöhälsosektionen har således inte i sitt utlåtande tagit ställning till förebyggandet av luktolägenheter.

Till miljöhälsovården har det kommit flera klagomål om lukten från Lovisa Hamn och på sommaren också om det rikliga antalet flugor. Särskilt många klagomål har kommit in sommaren 2024. Miljöhälsovården har 1.7–2.10.2024 registrerat 21 kontakter från sammanlagt 16 olika personer som har klagat. Klagomålen har kommit från olika delar av Valkom och närliggande byar. Hälsoinspektören gjorde på basis av kontakterna observationer på bostadsområden i hamnens omgivning 24.7.2024. Inspektören konstaterade en avstjälningsplatsliknande lukt särskilt i området som förblir under vinden i förhållande till hamnen samt exceptionellt många flugor i hamnens närområde.

Enligt hälsoskyddslagen ska avfall förvaras, samlas in, transporteras, behandlas och deponeras så att sanitär olägenhet inte uppkommer. På grund av Lovisa Hamns avfallsbehandlings-verksamhet förekommer det på ett närliggande bebott område rikligt med skadedjur på ett sätt som orsakar sanitära olägenheter. På området lastas och bryts energibalar, varvid partiklar som innehåller mikrober släpps ut i luften. I materialet förekommer sannolikt bl.a. Legionellabakterien som kan orsaka allvarlig lunginflammation vid inandning. Partiklar kan spridas med vinden till området nära hamnen där det finns bebyggelse.

I hamnen finns ett brödsädsbageri och i närheten finns även fiskanläggningar och matsalar. Ökningen av skadedjuren (flugor, gnagare) som hamnens verksamhet orsakar medför en hygienrisk för livsmedelsverksamheten. Luktölagenheten kan också leda till att livsmedel förorenas.

Av de skadade bälarna sprids avfallsmaterial till miljön av vind och skadedjur (fåglar, gnagare). Livsmedelsverket har konstaterat att hanteringen av avfallsbalar som innehåller organiskt avfall från Mellanuropa kan medföra en risk för spridning av afrikansk svinpest. Afrikansk svinpest förekommer för närvarande i flera europeiska länder och viruset kan överleva i veckor, till och med månader, i animaliskt material. Om sjukdomen sprids till vildsvin är det svårt att utrota sjukdomen bland dem. Östra Nyland har ett starkt vildsvinsbestånd.

Miljöhälsosektionen anser att energibalar som innehåller organiskt avfall inte lämpar sig för transport eller förvaring i Lovisa hamn i sin nuvarande form. Hamnens tillstånd att hantera och lagra återvunnet bränsle som innehåller organiskt material bör upphävas om det finns en risk för utsläpp av organiskt material till miljön. Alternativt bör miljötillståndet återförvisas för ny behandling och tillståndet att driva verksamhet trots ändringssökande återtas.”

Miljöhälsoavårdschefen

Miljöhälsosektionen beslutar ge följande utlåtande i ärendet:

Avfall som innehåller organiskt material bör inte lagras i området (notera att fåglar och vilda djur sprider materialet). Lagerhallarna ska skyddas mot skadedjur och fåglar samt mot andra vilda djur. Området ska vara inhägnat i sin helhet så att vilda djur inte kan ta sig in i området (ASF-risker).

Av ansökan angick inte hur man håller reda på hur länge varje avfallsbal / avfallsparti har varit i hamnområdet. Dessutom påpekar miljöhälsosektionen att sådana undantagssituationer, som innebär att det samlas en betydande mängd avfallsbalar som väntar på leverans i hamnen, inte får förekomma kontinuerligt.

Miljöhälsosektionen har inget annat att anmärka i ärendet.

Paragrafen justerades genast.